

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

S) ALLMÄNNA ARBETEN. 2.

STYRELSENS

FÖR

ALLMÄNNA VÄG- OCH VATTENBYGGNADER

UNDERDÄNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅRET

1873.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. S, Allmänna arbeten. – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1873-1911.

Täckningsår: 1872-1910 = 1-39.

Den underdåniga berättelsen angående allmänna arbetens anläggning och underhåll avgavs av Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader för åren 1872-1883 samt av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för åren 1884-1910.

Efterföljare:

Allmänna väg- och vattenbyggnader / av Kungl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. – Stockholm : Ivar Hæggström, 1913-1940. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: År 1911-1939.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

S) ALLMÄNNA ARBETEN. 2.

STYRELSENS

FÖR

ALLMÄNNA VÄG- OCH VATTENBYGGNADER

UNDERDÄNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅRET

1873.

STOCKHOLM, 1874.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

KUNGL. BOKTRYCKARE.

Innehåll.

	Sid.
Statsbidrag beviljade för år 1873 till:	
Väganläggningar och vägförbättringar.....	4.
Bro- och hamnbyggnader.....	5.
Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.....	5.
Redogörelse för de medel, som Styrelsen för Allm. Väg- och	
Vattenbyggnader direkt förvaltad under år 1873.....	10.
Inspektioner inom Norra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.	
Norrbottens län.....	12.
Vesterbottens län.....	13.
Vesternorrlands län.....	14.
Jemtlands län.....	15.
Gefleborgs län.....	15.
Upsala län.....	16.
Stockholms län.....	16.
Inspektioner inom Mellersta Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet..	16.
Inspektioner inom Östra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.....	18.
Inspektioner inom Västra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.....	20.
Inspektioner inom Södra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.....	21.

UNDERDÅNIGSTE MEMORIAL.

I den underdåniga berättelse, som Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader den 31 Okt. 1873 hade nåden att afgifva angående allmänna arbetens anläggning och underhåll under år 1872, anfördes, att Eders Kongl. Maj:t, i nåd. bref den 27 Juni nämnde år, på grund af Riksdagens derom gjorda framställning, täckts förordna, att de berättelser som Styrelsen förut afgifvit om allmänna arbeten — årligen till Eders Kongl. Maj:t och för hvart tredje år till Riksdagen — hädanefter komme att inskränkas på det

sätt, att treårsberättelserna *till Riksdagen* skulle upphöra, hvaremot de årliga berättelserna *till Eders Kongl. Maj:t* borde afgifvas och genom Styrelsens försorg till trycket befordras för att uti Sveriges officiela statistik under särskild littera ingå.

Detta blef också iakttaget och Styrelsens underd. berättelse om allmänna arbeten år 1872 har under Littera S intagits i bidragen till Sveriges officiela statistik.

För år 1873 har af den år 1872 församlade Riksdagen — enligt § 36 i det reglemente för Riksgäldskontoret som under nyssnämnde riksdag utfärdades — varit till Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition anvisade följande summor, nemligen:

för understödjande af:

A). Väganläggningar och vägförbättringar.

1:o till *anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* ett anslagsbelopp af 150,000 rdr;

2:o till *anläggning af väg mellan Lycksele och Vilhelmina kyrkobyar i Vesterbottens län* har, i ytterligare afräkning på det vid 1870 års riksdag till arbetet beviljade anslag 106,700 rdr, ett belopp af 20,000 rdr anvisats;

3:o för *anläggning af väg från Kangis eller Gyljens bruk i Öfver-Kalix socken af Norrbottens län till Skröfven i Gellivara socken* (derifrån väg blifvit för åtskilliga år sedan anlagd till Gellivara kyrkplats) beviljades ett anslag af 61,330 rdr, hvaraf till utgående år 1873 anvisats 11,330 rdr;

4:o till *väganläggning mellan Norsjö och Malå kyrkobyar i Vesterbottens län* beviljades ett mot $\frac{2}{3}$ af beräknade kostnaden svarande anslag, eller 50,000 rdr, hvaraf för 1873 anvisades att utgå 15,000 rdr;

5:o för *väganläggning mellan Åsele och Dorothea kyrkobyar i Vesterbottens län* anvisades 40,600 rdr, hvaraf till utgående 1873 beviljades 20,000 rdr.

Eders Kongl. Maj:t har i anledning här af tackts i nåder besluta: att den uti ofvan anförda punkten 1:o omnämnda *fonden 150,000 rdr för vägbyggnaders underlättande* skulle, med iakttagande af de utaf Riksdagen bestämda villkor och föreskrifter, fördelas till utförande af nedantecknade vägarbeten, nemligen:

	Beräknad arbets- kostnad.		Anlagd eller för- bättrad väglängd.		Beviljad stats- bidrag.	
	(Somme prévue au devis.)		(Longueur de route construite ou amé- liorée.)		(Allocation de l'état.)	
	Rdr.	öre.	Rdr.	öre.	Rdr.	öre.
I Vesterbottens län.						
Omläggning af vägen förbi Bjurholms-liden, å vägen från Nordmaling in åt landet. Arbetet bör fullbordas inom den 1 Oktober 1875...	7,400	—	8100 fot	4,900	—	—
I Gefleborgs län.						
Omläggning förbi åtskilliga backar på landsvägssträckningen från Jerfsö i riktning mot Färila gästgifvaregård. Arbetet bör fullbordas till den 1 Oktober 1874.....	6,062	80	7200 fot	4,000	—	—

	Beräknad arbets- kostnad.		Anlagd eller för- bättrad väglängd.		Beviljad stats- bidrag.	
	(Somme prévue au devis.)		(Longueur de route construite ou amé- liorée.)		(Allocation de l'état.)	
	Rdr.	öre.	Rdr.	öre.	Rdr.	öre.
I Vestmanlands län.						
Omläggningar af den backiga vägen till Gysinge bruk inom Nora, Huddunge och Harbo socknar. Arbetet bör fullbordas till den 1 Oktober 1876	12,250	—	18710 fot	8,000	—	—
I Södermanlands län.						
Omläggningar förbi backar å landsvägen mellan Nyköpings stad och Svärta bruk. Arbetet bör fullbordas inom den 1 Oktober 1875	6,650	—	4570 fot	4,400	—	—
I Elfsborgs län.						
Omläggningar förbi backar å vägen mellan Torrskogs och Årbols gästgifvaregårdar. Arbetet bör fullbordas till den 1 Oktober 1875	20,981	—	27240 fot	13,900	—	—
Omläggningar till backars undvikande å landsvägen mellan Frölunda och Qvarnå broar. Arbetet bör fullbordas inom den 1 Okt. 1875	20,500	—	20120 fot	13,600	—	—
I Vermlands län.						
Omläggning af backiga landsvägen från bron öfver ån Slöan till Slottsbroundet vid sjön Venern. Arbetet bör fullbordas till den 1 Oktober 1875	73,997	27	{ 2 mil 7790 fot	49,331	50	—
Omläggningar å backiga landsvägen mellan Molkoms och Stenåsens gästgifvaregårdar. Arbetet bör fullbordas inom den 1 Oktober 1879.....	36,000	—	28950 fot	23,768	50	—
I Kalmar län.						
Omläggning af häradsvägen mellan Lofta kyrkby och Öfverrumms bruk. Arbetet bör fullbordas till den 1 Oktober 1874.....	7,765	—	13924 fot	5,000	—	—

Anmärkning. Härutöfver har till omläggningar och förbättringar å landsvägen mellan Buskäkers och Bomarsbo gästgifvaregårdar inom Stora Kopparbergs län, beräknade till en arbetskostnad af 34,731 rdr 56 öre, varit af Eders Kongl. Maj:t i nåder anvisadt ett bidrag från 1873 års vägbyggnadsfond af 23,100 rdr. När vederbörande menighet skulle afgifva kontrakt om detta företags utförande med rättelse efter gillade planen, afsade sig menigheten emellertid att begagna statsunderstödet, hvilket skedde så sent på året, att medlen ej kunde till något annat vägarbete disponeras. På grund här af behagade Eders Kongl. Maj:t, genom nåd. bref af den 16 Jan. 1874, förklara, att det till vägförbättringen Buskäker—Bomarsbo beviljade bidraget 23,100 rdr skulle indragas och reserveras till Riksdagens disposition.

Det i punkten 2:o till väganläggningen mellan *Lycksele och Vilhelmina kyrkobyar*, i ytterligare afräkning på det vid 1870 års riksdag beviljade anslaget 106,700 rdr, anvisade beloppet 20,000 rdr har till arbetets fortsättning under 1873 fått af vederbörande arbetsdirektion lyftas.

Af de i punkten 3:o för anläggning af väg från *Kangis i Öfver-Kalix* till *Skröfven i Gellivara socken*, anvisade 11,330 rdr, i afräkning på det till hela före-

taget beviljade beloppet 61,330 rdr, har blott en del blifvit lyftad, af följande skäl. Öfver-Kalix' socknemän, som, enligt nådigt beslut, skulle af det beviljade anslaget 61,330 rdr erhålla 32,660 rdr till anläggning af väg genom socknen, från Kangis till Gellivara sockengräns, vägrade nemligen att verkställa detta arbete emot det sistnämnda beloppets erhållande. Eders Kongl. Maj:t, som i anledning häraf den 21 Mars 1873 beslutade, att väg ändock skulle anläggas inom Gellivara socken, samt att dertill finge af beviljade beloppet 61,330 rdr utgå 28,670 rdr, förklarade i nåder, att af det för 1873 till hela vägbyggnadens påbörjande anvisade anslaget 11,330 rdr borde till Riksdagens disposition indragas 6,033 rdr 55 öre, eller den andel hvilken skulle tillkommit Öfver-Kalix-vägarbetet, — och följaktligen har, i och för påbörjande af väganläggningen inom Gellivara socken, från Skröfven till Öfver-Kalix' sockengräns, af förberörde summa 11,330 rdr fått år 1873 lyftas endast 5,296 rdr 45 öre.

Det i punkten 4:o till väganläggning mellan *Norsjö och Malå kyrkobyar i Vesterbottens län* anvisade beloppet 15,000 rdr, i afräkning på det till detta arbete beviljade anslag 50,000 rdr, har, sedan kontrakt om företagens verkställande enligt gillade planen blifvit antaget, utaf vederbörande utbekommit; och det i punkten 5:o för väganläggning mellan *Åsele och Dorothea kyrkobyar i Vesterbottens län* anvisade beloppet 20,000 rdr, af beviljade bidraget 40,600 rdr, har afvenledes af vederbörande fått lyftas sedan kontrakt om företagens utförande blifvit antaget.

På grund af Eders Kongl. Maj:ts nåd. proposition beviljade Riksdagen, enligt dess underdåniga skrifvelse af den 6 Maj 1873, till bildande af *vinterväg åt Norge, ifrån Arvidsjaur förbi Sädva, Arrjock och Mirkinis till riksgränsen*, i längd utgörande 6 mil 34900 fot, en summa af 34,650 rdr, i hvilket belopp ingår kostnaden för anläggning af tre hviloställen med byggnader för resande och dragare vid förenämnde Sädva, Arrjock och Mirkinis.

Genom nådigt beslut af den 20 Juni 1873 har hela detta företags utförande, jemte lyftning af de dertill beviljade medlen — hvaraf 9,500 anvisats att utgå redan under sistlidet år — blifvit åt Eders

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län uppdraget; börande, enligt det nådiga beslutet, vintervägen med hvad dertill hörer af Länsstyrelsen i framtiden kontrolleras och administreras, hvadan kontrakt härom icke behöft till antagande afgifvas.

B). Bro- och hamnbyggnader.

6:o. För *mindre hamn- och brobyggnadsarbetens underlättande* samt till bidrag för *upprepning af åar och farleder* år 1873 meddelade Riksdagen till Eders Kongl. Maj:ts nåd. disposition ett anslag af 20,000 rdr; och

7:o. för *tillökning af vågbrytaren utanför Visby hamn* anvisades återstoden utaf det vid 1870 års riksdag beviljade anslaget 130,000 rdr, att under 1873 utgå med 50,000 rdr.

Den enligt punkt 6:o till *mindre hamn-, bro- och farledsarbeten* beviljade summan 20,000 rdr har Eders Kongl. Maj:t i nåder disponerat sålunda:

till fullbordande af en hamnbrygga vid Slite hamn på Gottland, hvilket arbete i gilladt förslag beräknats erfordra 27,650 rdr, och bör fullbordas inom den 1 Okt. 1874, är disponerad ett understöd af	Rdr 12,000
samt till upprepning och fördjupning af Gränsö kanal nära Vestervik, beräknad att kosta 12,060 rdr och börande fullbordas inom den 1 Oktober 1874, är disponerad ett understöd af	Rdr 8,000
	Summa Rdr 20,000.

Den i 7:de punkten omförmälda, till *vågbrytarens vid Visby fullbordande* anvisade återstod å det vid 1870 års riksdag beviljade anslaget 130,000 rdr har under 1873 fått af Visby hamndirektion lyftas med 50,000 rdr, enär företaget blifvit fulländadt och vid afsyning ansetts kunna såsom sådant antagas och godkännas.

C). Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.

8:o. Till utgående under år 1873 ställdes till Eders Kongl. Maj:ts nåd. disposition ett *anslag* utan återbetalningsskyldighet af 60,000 rdr, för under-

stödande af sådana *myrutdikningar och vattenaftappningar inom Norrbottens, Vesterbottens, Vesternorrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Stora Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härad af Vermlands län*, som företrädesvis afsåge att förminska frostländighet. Bland villkoren för delaktighet af detta understöd stadgade Riksdagen, att bidrag icke i något fall finge öfverstiga $\frac{1}{3}$ af den för arbetets utförande enligt gillad plan beräknade kostnad.

Dessa medel hafva af Eders Kongl. Maj:t blifvit i nåder fördelade såsom understöd till nedantecknade utdikningsarbeten, nemligen:

	Beräknad arbets- kostnad.	Vatten- befriad areal i qv. ref.	Beviljad stats- bidrag.
	(Somme prévue au devis.)	(Étendue du sol asséché en quadrat- ref.)	(Allocation de l'état.)
	Rdr. öre.	Rdr. öre.	Rdr. öre.
I Norrbottens län.			
Utdikning af frostmyrar vid Nikkala by i Neder-Torneå socken; arbetet bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.....	3,600	1526	1,200
D:o D:o vid Vändträsk by i Öfver-Luleå socken; bör fullbordas inom den 3i November 1878.....	3,180	1178	1,000
D:o D:o vid Sangis by i Neder-Kalix socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.....	6,700	1670	2,000
D:o af sjön Paposenjärvi vid Korpikylä by i Carl Gustafs socken; bör fullbordas till den 1 Okt. 1875.....	5,250	318	1,700
I Vesterbottens län.			
Utdikning af frostförande Anbäcks-myren vid Strands by i Umeå socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.....	7,177	84 1050	2,390
D:o af frostländiga myrar vid Lycksele kyrkby i Lycksele socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.....	6,170	1967	2,000
D:o D:o vid Häggås by i Dorothea socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1876.....	9,069	1075	3,000
D:o D:o vid Saxnäs by i Sorsele socken; bör fullbordas t. d. 1 Oktober 1876.....	2,357	14 162	700
D:o D:o vid Hjoggböle by i Skellefteå socken; bör fullbordas inom den 1 Oktober 1877.....	16,350	4285	5,450
D:o D:o vid Estermarks och Nyby byar i Nysätra socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1876.....	6,650	2229	2,200
D:o af Kallmyren inom Spölands by i Vännäs och Brattby by i Umeå socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1876.....	8,868	75 836	2,350
<i>Anmärkning.</i> Till utdikning vid Falmark inom Skellefteå socken anvisades i samband med utdikningen vid Hjoggböle 10,000 rdr; men som Falmarks byamän afsade sig att begagna den andel i bemälda summa som skulle falla på deras anpart i afdikningsarbetet, så förklarade Eders Kongl. Maj:t, i nåd. bref af den 30 Maj 1873, att utdikningen vid Falmark finge förfalla.			
I Vesternorrlands län.			
Utdikning af frostförande Römyren vid Sillre by i Borgsjö socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1876.....	2,403	548	700

*) 1 kvadratref = 0,08818 hectare.

	Beräknad arbets- kostnad.	Vatten- befriad areal i qv. ref.	Beviljad stats- bidrag.	
	(Somme prévue au devis.)	(Étendue du sol asséché en quadrat- ref.)	(Allocation de l'état.)	
	Rdr. öre.	Rdr. öre.	Rdr. öre.	
Utdikning af frostmyrar vid Dalsby by i Nerdingrå socken; kontrakt är ännu icke afgifvet om företagens verkställande.....	4,500	Arbetet torde förfalla	1,500	
D:o af frostländiga Gulselemyren i Junsele socken; kontrakt har ännu icke ingått om denna utdiknings verkställande.....	1,580		dito	500
D:o af Backflo myr i Edsele socken; kontrakt om arbetets verkställande har ännu icke ingått	2,300		dito	760
D:o af frostmyr vid Önskans by inom Skorpeds socken; kontrakt har ej ännu afgifvits om detta arbetes utförande.....	1,500		dito	500
I Jemtlands län.				
Utdikning af frostmyrar vid Rossbords by i Lockne socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.....	2,400	492	800	
D:o af Norderö frostmyr i Norderö socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1874.....	2,142	40 150	700	
D:o af frostmyrar vid Böle och Vesteråsens byar, inom Fors socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1876.....	2,168	20 162	700	
<i>Anmärkning.</i> Till utdikning af frostmyrar dels i Näs socken och dels i Kyrkås socken har i nåder varit anvisadt 2 640 rdr, som indragits till Riksdagens disposition enligt Kongl. bref af den 16 Jan. 1874, emedan intressenterne afsagt sig att statsbidragen begagna.				
I Gefleborgs län.				
Utdikning af vattensjuka frostländiga trakter vid flera byar inom Hamrånge socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.....	22,810	2800	7,600	
D:o D:o vid Kallmyrs och Ygs byar inom Färila socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.....	9,886	08 1256	3,000	
<i>Anmärkning.</i> Eders Kongl. Maj:t beviljade här förutom understöd till 2:ne utdikningsföretag inom Trönö och Norrala socknar med tillsammans 4,400 rdr; men som intressenterne i anseende till den dyra tiden och de höga arbetsprisen afsade sig arbetenas utförande, indrogos och reserverades nämnde anslagsbelopp till Riksdagens disposition.				
I Stora Kopparbergs län.				
Utdikning af frostmyrar vid åtskilliga byar inom Jerna socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.....	5,204	6541	1,700	
D:o D:o vid Forsgårde m. fl. byar inom Floda socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.....	3,474	2646	1,100	
I Vermlands län.				
Utdikning vid Stöpafors i Sunne socken af Fryksdals härad; kontrakt om verkställandet af detta arbete har ännu ej ingått.....	8,995	40	kommer troligen ej att utföras	
				2,990

Anmärkning. Till sänkning af sjön Barfån och rensning af Björka elf har plan varit i nåder gillad och ett bidrag af 6,420 rdr beviljad; men som jordegarne vägrat att

utföra arbetet, behagade Eders Kongl. Maj:t den 17 Okt. 1873 i nåder besluta, att beloppet skulle indragas till Riksdagens disposition.

9:o. Att utgå såsom *lån* för befrämjande af *utdikningar och aftappningar af sankta trakter och sjöar* till beredande af odlingsföretag inom rikets mellersta och södra län ställde Riksdagen till Eders Kongl. Maj:ts nåd. disposition för 1873 ett belopp af 100,000 rdr.

Häraf har Eders Kongl. Maj:t i nåder behagat anvisa understöd till efterföljande aftappningsarbeten, nemligen:

	Beräknad arbetskostnad.		Vattenbefriad areal i qv. ref.	Beviljadt lånebidrag.	
	Rdr.	öre.		Rdr.	öre.
I Elfsborgs län.					
Sänkning af Rångedala sjö, Tomsjön m. fl. sjöar och vattendrag inom Ås härad. Företaget bör fullbordas till den 1 Oktober 1878	90,000	—	9890	15,000	—
I Kalmar län.					
Utdikning af vattenskadad mark tillhörande Tålebo, Nyby m. fl. byar inom Ålems socken; bör fullbordas till den 1 Oktober 1875	25,000	—	1406	11,600	—
I Kristianstads län.					
Sänkning af Finja sjö samt rensning af Alma å inom Västra Göinge härad. Kontrakt om denna aftappnings verkställande har ännu icke från interessenterne inkommit.....	—	—	Företaget torde ej komma att utföras	43,400	—

Vid 1873 års riksdag beviljades, enligt § 13 i det för Riksgäldskontoret af Riksdagen utfärdade reglemente:

för iståndsättande af *staden Ystads* genom storm den 13 November 1872 skadade *hamn*, i enlighet med en af majoren A. Remmer upprättad plan, ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 69,000 rdr. Deraf anvisades till utgående redan under 1873 ett belopp af 50,000 rdr, och skulle återstoden 19,000 rdr få lyftas år 1874, under vilkor att staden Ystad förbunde sig att, utan anspråk på vidare statsbidrag, utföra de för hamnens iståndsättande i enlighet med uppgjorda planen erforderliga arbeten samt derefter för all framtid underhålla hamnen med hvad dertill hörer i vederbörligt skick.

De skador, som ofvannämnde våldsamma storm förorsakade å staden Ystads hamn äro uti den öfver reparationerne upprättade och den 23 Maj 1873 i nåder gillade planen beräknade till en kostnad af 138,000 rdr. Det kontrakt som Ystads stad sedermera afgaf om företagens utförande — och hvilket den 26 Augusti samma år å Statens vägnar antogs af Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader — ålägger staden att, emot det beviljade statsunderstödet 69,000 rdr, utföra och fullborda alla förstärknings- och ombyggnadsarbeten till den 1 Okt. 1875; kunnande Styrelsen, på grund af förrättade inspektioner, nu i underd. vitsorda, att företaget påbörjats samt med nit fortgått och på ändamålsenligt sätt bedrifves.

Enligt § 14 uti förberörde af 1873 års Riksdag utfärdade reglemente för Riksgäldskontoret, har riksdagen likaledes för iståndsättande af *staden Cimbrishamns hamn*, medelst de i följd af ofvan omförmälde storm skadade hamnarmarnes reparation och förstärkning, enligt ett af majoren Remmer afgifvet, till 93,400 rdr beräknadt förslag, beviljat staden Cimbrishamn ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 50,000 rdr, att från Riksgäldskontoret kontant utbetalas under år 1873, mot förbindelse för staden att, utan anspråk på vidare statsbidrag härtill, utföra de i planen beräknade arbetena, samt att för all framtid underhålla hamnarmarne i vederbörligt skick.

Planen för denna hamnreparation gillades i nåder den 4 Juli 1873; och uti kontrakt, som antagits den 22 Augusti samma år, har Cimbrishamns stad förbundet sig att, emot erhållande af den anslagna summan 50,000 rdr, med rättelse efter planen fullborda reparations- och förstärkningsarbetena till den 1 Oktober 1875. Äfven hvad denna hamnreparation beträffar är Styrelsen, till följd af verkställd inspektion, i tillfälle att nu i underd. anmäla, det Cimbrishamns stad nitiskt bedrifvit arbetena enligt plan och förslag, samt låtit utöfver planen verkställa ett värdefullt tillägg i anläggningen, bestående nemligen uti byggnad af ett nytt pierhufvud på en alldeles ny kistgrund.

Under 1873 har Eders Kongl. Maj:t af ordinarie tillgångarne å Riksstatens 6:te Hufvudtitel behagat i nåder anvisa följande bidrag, nemligen:

Till anläggning af väg från Viby i Öfver-Luleå socken till Börjeslandet i Neder-Luleå socken, utgörande i längd 1 mil 11789 fot. Sedan plan för detta arbete erhållit gillande den 20 December 1872, antogs kontrakt om anläggningens utförande genom menighetens försorg den 25 Juni 1873. Företaget, som beräknats kosta 9,730 rdr och till bidrag hvarför erhålles 2,000 rdr, bör fullbordas till den 1 Oktober 1875.

Såsom understöd för en redan verkställd och fullbordad väganläggning mellan Borås och Fläskjums gästgifvaregård. Denna väganläggning utfördes redan år 1834 af ett aktiebolag, mot rättighet att uppbära vägpenningar af resande och foror enligt taxa. Sedan aktieegarne nu afsagt sig rättigheten till vägpenningeuppbörd från 1874 års ingång, har Eders Kongl. Maj:t, efter verkställda beräkningar, såsom ersättning härför meddelat dem 10,000 rdr att utgå med 2000 rdr om året i 5 år, och ifrågavarande väg kan följaktligen afgiftsfritt af allmänheten trafikeras.

På grund af ingångna underdåniga ansökningar har Eders Kongl. Maj:t under loppet af år 1873 i nåder behagat meddela tillstånd åt bolag eller interessenter att, på egen bekostnad, men med rättighet att expropriera för anläggningarne erforderlig mark, verkställa jernvägsbyggnader i efterföljande sträckningar, nemligen:

Den 20 December 1872 (det nådiga brevet inkom till Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader den 27 Jan. 1873) beviljades tillstånd att utsträcka Nora—Karlskoga jernväg från nordvestra stambanan till Otterbäckens hamn vid sjön Venern. Koncessionen stadgade emellertid att plan för anläggningen borde aflemnas till nåd. gillande så tidigt, att företaget kunde påbörjas före 1873 års utgång; men som detta icke skett, har tillståndet att utsträcka denna bana förfallit.

Den 16 Januari 1873 har koncessionen för den jernvägsanläggning från vestra stambanan (med utgångspunkt mellan Huddinge och Tumba stationer) till Nynäs hamn, som den 13 September 1872 ånyo meddelats f. d. löjtnanten H. Sandeberg, med Eders Kongl. Maj:ts nåd. tillstånd blifvit af Sandeberg öfverlåten på ryske undersåtarna, titulärrådet Gregori Pohitonoff och löjtnanten Alex. Loukaschewitsch, hvarvid i nåder stadgats, bland annat:

att den redan gillade planen skall lända till efterrättelse vid byggnadens utförande; att arbetet bör till den 30 September 1874 vara utfördt till ett värde af 100,000 kronor och om detta icke eger rum anses koncessionen förverkad; samt

att till Eders Kongl. Maj:t skall, inom den 31 nästinstundande Augusti, lemnas bevis att koncessionsinnehafvarne hos Sveriges Riksbank och hos Stockholms Handelsbank fått sig beviljad en kredit å £. 100,000 sterl. eller 1,800,000 rdr att uteslutande användas till arbetens utförande å jernvägen och hamnanläggningen vid Nynäs. Så vidt Styrelsen har sig bekant, är till Maj månads ingång detta år ingenting vid företaget å lokalen åtgjordt.

Den 24 Januari 1873 beviljades nåd. koncession för anläggning af jernbana från trakten af Skisshyttan i Stora Kopparbergs län till Norberg i Vestmanlands län; men som koncessionen stadgade att plan borde inlemnas till nådigt fastställande så tidigt, att arbetet kunde påbörjas inom den 1 November samma år — hvilket ej blifvit fullgjordt —, så har tillåtelsen att anlägga denna bana förfallit.

Den 4 Februari 1873 gillade Eders Kongl. Maj:t plan för jernvägsanläggning mellan städerna Malmö och Ystad, i längd 5 mil 31300 fot, med bibana från Börringe till Anderslöf, 25000 fot i längd. Både hufvudbanan och bibanan byggas med 4,83 fots spårvidd, och arbetet har under årets lopp i betydlig mån fortskridit.

- Den 26 April 1872 meddelade Eders Kongl. Maj:t nåd. tillåtelse till *utsträckning af Hudiksvalls—Forsa jernbana ifrån Forsa station till sjön Dellen*. Sedan planen erhållit nåd. gillande, påbörjades arbetet, enligt ingången anmälan, på våren 1873. Spårvidden å utsträckningen är troligtvis lika med å den förut sedan åtskilliga år tillbaka utförda *bandelen Hudiksvall—Forsa*, eller 4,1 fot.
- Den 2 Maj 1873 gillade Eders Kongl. Maj:t i nåder plan för *jernbanas anläggning från staden Vadstena til Fogelstads station på Halsberg—Motala—Mjölby jernväg i Östergötlands län*. Denna 34,000 fot långa bibana anlägges med 3 fots spårvidd, och arbetet har under året börjats samt fortgår.
- Den 9 Maj 1873 godkände Eders Kongl. Maj:t i nåder plan för *jernbanas anläggning med 4,83 fots spårvidd från Kristinehamn till Persbergs grufvor och Finshyttan i Vermlands län genom Östra Vermlands jernvägs-aktiebolags försorg*, och detta arbete har redan i betydlig mån fortgått.
- Den 9 Maj gillades äfven i nåder en plan för *jernvägsanläggning med 3 fots spårvidd från Filipstad förbi Finshyttan till Nordmark i Vermlands län*, hvilken anläggning under året blifvit påbörjad.
- Den 30 Maj 1873 blef plan i nåder godkänd för *jernbanas anläggning med 3 fots spårvidd mellan Rosersbergs station, å norra stambanan, och Lindberga i Stockholms län*. Något arbete har emellertid å denna jernbana icke blifvit under året vidtaget.
- Den 27 Juni 1873 beviljade Eders Kongl. Maj:t tillstånd för anläggning dels af en 11900 fot lång bana med 4,83 fots spårvidd *från Storå station på Frövi—Ludvika jernväg till Guldsmedshyttan*, dels af en 6000 fot lång smal-spårig bana *från Guldsmedshyttan till Stripa grufvor och till sjön Rossvälen i Örebro län*. Dessa arbeten bedrefvos med den skyndsamhet, att trafik å banorna kunde börjas redan före årets utgång, fastän företaget ej hann fullbordas till slutlig afsyning.
- Den 26 Augusti 1873 gillades i nåder plan för anläggning af en 29600 fot lång sidobana med 4,83 fots spårvidd *emellan Daglösedet och Filipstads stad*. Denna sidobana utgår från Falun—Göteborgs jernväg och anlägges genom Bergslagenas jernvägs-aktiebolags försorg.
- Den 9 September 1873 blef plan i nåder godkänd för sista afdelningen utaf Bergslagenas stora jernväg Falun—Göteborg, nemligen *från Kils station i Vermland till Göteborg*. Denna afdelning håller i längd $21\frac{9}{10}$ mil samt bygges med enahanda spårvidd som banafdelningarne Falun—Ludvika och Ludvika—Kil, eller 4,83 fot, och arbetet är redan påbörjadt.
- Den 9 September 1873 gillades äfven plan för andra afdelningen å Halmstad—Jönköpings jernbana, nemligen *från Torups station i Halland till Vernamo i Småland*. Nämnde afdelning är nära 7 mil lång samt bygges, likasom Halmstad—Torups-afdelningen, med 4,83 fots spårvidd. Arbetet är redan påbörjadt.
- Den 14 November 1873 förklarade Eders Kongl. Maj:t i nåder, att hinder icke möter för anläggande enligt upprättad plan af en 11000 fot lång bana för hästkraft med 3 fots spårvidd och skenor af endast $3\frac{3}{4}$ æ vigt pr löpande fot, i ändamål att transportera personer och varor *emellan Vintersjön och Orlingsjön i Vermlands län*. Huruvida detta företag redan blifvit påbörjadt, är Styrelsen obekant.
- Den 14 November 1873 gillades äfven plan och meddelades nådig tillåtelse för anläggning af en lokomotiv-jernbana $1\frac{1}{4}$ mil lång, med 3 fots spårvidd, men med skenvigt af 8 æ pr längdfot, *från Limmareds glasbruk till sjön Åsunden i Elfsborgs län*. Detta företag är redan påbörjadt.
- Den 28 November 1873 meddelade Eders Kongl. Maj:t nådig koncession för anläggning, med 3 fots spårvidd, af *jernbana från Norrköpings jernvägsstation förbi och i närheten af sjön Yxnin-*

gen och Valdemarsviks köping öfver Gamleby köping, med bibanor till Öfverrums bruk och Vestervik, samt vidare öfver Verkebäcks lastageplats och Ankarsrums bruk till Hultsfreds station å Nässjö—Oscarshamns jernväg. Byggnaden af denna bana, hvars längd sökandena icke kunnat uppgifva, behöfver icke påbörjas förr än senast den 31 December 1875; men till säkerhet för arbetets fullgörande, enligt plan som kommer att i nåder gillas, bör senast den 1 Augusti nyssnämnde

år till Eders Kongl. Maj:t inlemnas bevis att sökandena i Kongl. Statskontoret deponerat penningar eller värdepapper till belopp af 100,000 kronor.

För en brobyggnads anläggande öfver Göta elf, emellan Göteborgs stad och Hisingen, till hvilket företag statsunderstöd icke blifvit begärdt, har Eders Kongl. Maj:t den 26 September 1873 i nåder behagat gilla plan, samt medgifvit, bland annat, att bropenningar för öfverfarten må uppbäras enligt taxa, men att fartyg få passera fritt genom broöppningen.

De medel, som Styrelsen direkt förvaltad, och hvaröfver redovisning med verifikationer är lemnad uti Styrelsens till Kongl. Kammarrätten afgifna hufvudbok för 1873, hafva bestått utaf:

a). Behållning å f. d. vattenkommunikationsfonden, eller öfverskottet af de medel som Rikets Ständer 1835 ställde till Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition för att till vattenbyggnaders understödande anordnas. Vid 1873 års ingång utgjorde denna i Riksbanken inestående behållning 754 Rdr 92 öre, och enär ingen anvisning derå under året egt rum, finnes beloppet kvarstående i Riksbanken till 1874 med.....	Rdr	754: 92.
b). Anslag till aflöning för Styrelsens embets- och tjenstemän i hufvudstaden och landsorten. Från 1872 fanns en behållning af	Rdr	28: 13.
År 1873 är kvartalsvis i Kongl. Stats-Kontoret lyftadt det anslag Riksdagen beviljat med Rdr 33,400: —		
	Summa Rdr	33,428: 13.
Enligt i nåder fastställd aflöningsstat är häraf utbetaldt	Rdr	33,400: —
	och i behåll till 1874 återstår Rdr	28: 13.
c). Till inspektions- och undersökningskostnader samt expenser för allmänna arbeten har år 1873 funnits att tillgå:		
Behållning från 1872.....	Rdr	6,311: 73.
Af Riksdagen anvisadt anslag för 1873.....	»	25,000: —
Inbetalte anmärkningsmedel d:o	»	131: 94.
	Summa tillgång Rdr	31,443: 67.

Enligt nådiga beslut äro under 1873 utbetalda följande belopp:

Diverse kostnader:

Inspektions- och undersökningsutgifter.....	Rdr	— —	10,315: 36.
Expenser hos Styrelsen och Distrikcheferna	»	— —	868: 82.
Veds upphandling och sågning m. m.	»	— —	621: 70.
Bokupphandling för biblioteket	»	— —	600: —
Kostnader för ombyte af embetsrum	»	— —	390: 64.
Kontroll å Nässjö—Oscarshamns jernvägsarbete	»	— —	823: 62.
» Frövi—Ludvika d:o	»	— —	551: 80.
	Transport Rdr		14,171: 94. 31,443: 67.

				Transport Rdr 14,171: 94.	31,443: 67.
Kontroll & Bergslagenas eller Falun—Göteborgs jernvägsarbete	Rdr	—	—	635: 24.	
» Karlskrona—Vexjö	d:o	»	—	505: 44.	
» Nora—Karlskoga	d:o	»	—	201: 55.	
» Stockholm—Vesterås—Bergslagens	d:o	»	—	288: 23.	
» Halsberg—Motala—Mjölby	d:o	»	—	135: 45.	
» Hjo—Stenstorps	d:o	»	—	199: 55.	
» Sundsvall—Torphammars	d:o	»	—	226: —	
Anmärkningsprocent till Kongl. Kammar-Rättens Revisions-					
Kontor, enligt utslag	»	—	—	24: 88.	2,216: 34.
				<hr/>	
				Summa Rdr 16,388: 28.	31,443: 67.

Till undersökningar i Distrikten.

Norrbottnens län: Vägundersökning mellan Böle och Rognäs	Rdr	—	—	120: 70.	
Vesterbottens län: Vägundersökning genom Eders Kongl. Maj:ts					
Befallningshafvandes försorg	»	1,000: —			
Undersökningar från Sorsele till riksgränsen	»	4,000: —	5,000: —		
Vesternorrlands län: Vägundersökning genom Eders Kongl.					
Maj:ts Befallningshafvandes försorg	»	—	—	1,000: —	
Vermlands län: D:o D:o	»	—	—	1,000: —	
Östergötlands län: D:o D:o	»	—	—	500: —	
Kronobergs län: D:o D:o	»	—	—	1,000: —	
Kristianstads län: Undersökningar för hamnarne vid Skillinge					
och Branteviks fisklägen	»	—	—	500: —	9,120: 70.
					25,508: 98.

I behåll till 1874 återstår således Rdr 5,934: 69.

Anmärkning. Behållningen utgöres likväl till hufvudsaklig del af redan till vissa undersökningar anvisade belopp, som icke under hösten uttagits.

d.) Af *anslaget till den 1870 fullbordade bro- och vägbyggnaden vid Sagån* fanns i behåll från 1872

Hvilket belopp kvarstår oförändradt till 1874*).

Rdr 87: 04.

e.) Till *underhåll och reparationer å Tranebergs, Nockeby och Drottningholms broar* har, på grund af Eders Kongl. Maj:ts nåd. bref af den 19 Februari 1873, i Kongl. Stats-Kontoret blifvit lyftad en summa af

Rdr 12,220: —

Detta belopp har småningom blifvit under året utanordnad till reparationsarbetenas verkställande; och redogörelse med verifikationer för *hela* summan, hvarå intet öfverskott uppstått, är till Kongl. Stats-Kontoret aflemnad den 22 November 1873.

f.) *Influten afgäld för ett i Dalarne vid den för 50 år tillbaka påbörjade, men sedermera icke fortsatta, Gråda kanal anlagdt sågverk.*

Eders Kongl. Maj:t beslutade i nåder den 31 Mars 1865, att afgäld borde derefter erläggas för ett vid kanalarännan af enskild person anlagdt sågverk; och borde denna afgäld till Styrelsens kassa ingå samt redovisas. Sedan detta ärende blifvit i laga ordning inom orten behandladt och Eders Kongl. Maj:ts Be-

*) Riksdagens revisorer hafva hemställt att denna behållning måtte till Kongl. Stats-Kontoret inlevereras; men nådigt beslut huru härmed bör förferas har ännu icke blifvit Styrelsen meddeladt.

fallningshafvandes i Stora Kopparbergs län utslag vunnit laga kraft har, genom Eders Kongl. Maj:ts bemålde Befallningshafvande, blifvit till Styrelsen inbetaldt:

för år 1868	Rdr 33: 33.
för » 1869	» 50: —
för » 1870	» 50: —
för » 1871	» 50: —
för » 1872	» 50: —
och för » 1873	» 50: —
<u>Summa Rdr 283: 33,</u>	

hvilken summa inestår i Riksbanken på Styrelsens räkning till Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition.

g). Till *reparationer å Tjufkils hamn*, belägen å kusten af Bohus län, behagade Eders Kongl.

Maj:t, på grund af upprättad plan, den 1 December 1871 i nåder anvisa ett belopp af Rdr 336: —

att utgå från 4:de Hufvudtiteln med Rdr 168: —

och från 6:te Hufvudtiteln med » 168: —

Dessa medel, som lyftats af Styrelsen, ena delen i Kongl. Arméförvaltningen och den andra i Kongl. Stats-Kontoret, hafva disponerats till reparationernas påbörjande under 1872 med 120 rdr och till arbetets fullbordande under 1873 med 216 rdr.

På Styrelsens räkning i Riksbanken inestod följaktligen vid 1873 års slut

en behållning af:

a). å den äldre s. k. vattenkommunikationsfonden	Rdr 754: 92.
b). å anslaget till aflöning för Styrelsen	» 28: 13.
c). å d:o till inspektions- och undersökningskostnader samt expenser för allmänna arbeten	» 5,934: 69.
d). å anslaget till bro- och väganläggning vid Sagån	» 87: 04.
e). Inbetald afgäld för sågverket vid Gråda kanal	» 283: 33.

Summa behållning till 1874 Kronor 7,088: 11.

Enligt föreskrifterna i den af Eders Kongl. Maj:t för Styrelsen öfver Allmänna Väg- och Vattenbyggnader år 1841 utfärdade nådiga instruktion, hafva under år 1873, såsom vanligt, dels underhållet af äldre kommunikationsanläggningar, dels ock fortgången af nya arbeten blifvit af undertecknad Chef eller af vederbörande Distrikt-Chefer och Distrikt-Adjutanter besigtigade samt kontrollerade; och der sådant påfordrats hafva erinringar för rättelsers vidtagande blifvit skrift- eller muntligt lemnade till vederbörande arbetsdirektioner eller interessenter. Dylika inspektioner äro förrättade:

Inom Norra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.

Diverse arbeten i Norrbottens län:

Beskaffenheten af de för Lule-elfs kanalisering, för åtskilliga år tillbaka utförda, men ej fullbordade arbetena vid Hedens och Ede forsar. För detta afstannade företag finnes numera ingen direktion, och de smärre rubbningar i arbetet, som under senast förflutna året skett (hvilka icke ingifva några farhågor för att ras eller betydligare skador skola inträffa), hafva följaktligen endast kunnat omförmålas i den till Styrelsen afgifna inspektionsberättelsen.

Arbetet för *Hanolmsuddens genomgräfning* vid inloppet till Luleå stads hamn har fortgått till 17 å 18 fots djup.

Rensnings- m. fl. arbeten för *flottleds bildande* genom *Sikforsarne i Pite elf* hafva under året visserligen fortgått, men, till följd af brist å arbetare, obetydligt.

Farleden till och hamnen vid Piteå stad befanns vid inspektionen försvarligt underhållen.

Diverse arbeten i Vesterbottens län.

Bron öfver Ume elf, vid staden Umeå, befinnes i godt skick och har under senaste året icke tarfvat något underhållsarbete.

Upprensningsarbetet vid Böles ören i Ume elf vid Ytterhiske by, för att skydda byns strand för utskärning, har fortgått och synes lofva ett godt resultat.

Väganläggningsarbetet mellan Lycksele och Vilhelmina kyrkobyar har bedrifvits hufvudsakligen inom Lycksele socken och i mindre mån inom Vilhelmina. Arbetet har föranledt åtskilliga anmärkningar, som af inspektionsförrättaren meddelats skriftligt till arbetsdirektionen för behörig efterrättelse.

Anläggning af landsväg vid Nordmaling, förbi flere branta backar, har blifvit fortsatt och föreskrifter meddelats för afhjelpande utaf några smärre fel i verkställighetsåtgärderna.

Vägomläggning för undvikande af Bjurholms lid, inom Bjurholms socken, befanns vid inspektionen nära färdig, i allmänhet utförd på tillfredsställande sätt.

Vattenaftappningsarbeten i Norrbottens län.

Myrutdikningen vid Vittangi by i Jukkasjärvi socken;

d:o vid Kaunisvaara i Pajala socken;

d:o vid Lahnajärvi i Korpilombolo socken fullbordad och afsynad;

d:o vid Pello by i Öfver-Torneå socken;

d:o vid Jänkisjärvi i d:o;

d:o vid Juoxengi by i d:o;

d:o vid Vassera nybygge i Gellivara socken;

d:o vid Rolfs by i Neder-Kalix socken;

d:o vid Hvalfträsk by i Råneå socken;

d:o vid Jemtöafvans by i d:o;

d:o vid Björsby i Neder-Luleå socken;

d:o vid Hedens by i Öfver-Luleå socken;

d:o vid Svartbjörs by i d:o;

d:o vid Skogså by i d:o;

Myrutdikningen vid Skatamark i Öfver-Luleå socken;

d:o vid Elfsby i Piteå socken;

Underhållet af förut utdikade frostmyrar har kontrollerats:

vid Hertzö by i Neder-Luleå socken;

» Persön i d:o; samt

» Broby i Öfver-Luleå socken. Obetydligt fanns dervid att anmärka.

Vattenaftappningsarbeten inom Vesterbottens län.

Myrutdikningen vid Mårdsele i Degerfors socken;

d:o vid Maltbränna by i d:o.

Dessa företag hafva icke under året bearbetats.

Myrutdikningen vid Söderby i Burträsk socken;

d:o vid Pauträsk i Stensele och vid Östra Noret i Åsele socken hafva under året fullbordats och blifvit afsynade.

d:o vid Skränträsk i Skellefteå socken befanns nära fullbordad.

Utdikningsarbetena vid Frostkåge, Drängsmark, Ostvik, Östback och Östanback, inom Skellefteå socken, hafva, i anseende till brist på arbetare, endast i ringa mån blifvit under året vidgjorda.

Myrutdikningen vid Norra Långträsk, äfven i Skellefteå socken, har fortskridit betydligt.
D:o vid Vallens by äfvensom vid Yttervedbomark hafva fortgått, men utsträckning af arbetsterminerna blifvit nödvändig.

Utdikningarne vid Gumboda by, vid Flarkens by samt vid Kolaboda m. fl. byar, alla belägna inom Nysätra socken, hafva vederbörligen fortgått.

Myrutdikningen vid Korssjö by i Bygdeå socken befanns vid besigtningen fullbordad och afsynades.

D:o vid Sörfors by äfvensom vid Strands by i Umeå socken hafva blifvit fortsatte; men sättet hvarpå arbetet verkstälts har föranledt till smärre anmärkningar.

D:o vid Ullsjöberg i Dorothea socken; borde varit fullbordad till årsbesigtningen, men kunde icke godkännas

förr än förbättring och rättelse skett i arbetet.

Myrutdikningen vid Mårdsjö by i samma socken be-
fanns färdig och kunde afsynas.

D:o vid Lafsjö by samt vid Häggås, afven-
ledes inom Dorothea socken, voro
bearbetade, den förstnämnda betyd-
ligt, den senare mindre.

D:o vid Spölands by i Vännäs socken
har blifvit betydligt vidgjord; hvar-
emot

D:o vid Lycksele kyrkby i Lycksele soc-
ken hittills ej hunnit att särdeles
bearbetas.

*Underhållet af förut utdikade frostmyrar har kon-
trollerats:*

vid Brännlands by i Bjurholms socken, samt
vid Höglands by i Degerfors socken.

Den sistnämnda utdikningens underhåll föranledde
åtskilliga anmärkningar.

I Vesternorrlands län.

De för *Indalselvans* farbargörande för åtskilliga år
tillbaka utförde anläggningarnes underhåll emel-
lan Östersjön, vid Klingerfjärden, och Utanede i
Jemtland, hafva inspekterats och befunnits efter-
satte; men elfven kan dock trafikeras med rodd-
båtar och timmerflottor. Ångbåtstrafiken har
likväl upphört.

*Underhållet af den s. k. Jemtlands kommunikationsled**
från Sundsvall till Norska gränsen — hvilken
farled bildats med statsunderstöd, dels öfver sjöar
och dels medelst landvägar emellan sjöarne —
föranledde vid årets inspektion flere anmärk-
ningar. Enär det bankruttrade bolag, som an-
lagt denna led, är upplöst, har inspektionsförrät-
taren emellertid icke kunnat till viss eller vissa
personer framställa de gjorda anmärkningarne
för att söka vinna rättelse i förhållandet. An-
tagligt är, att den tillämnade jernvägsanläggning-
gen genom Vesternorrland och Jemtland orsakat
den inom provinserna framträdande kallsinnig-

heten för att underhålla och ordna den ifråga-
varande äldre kommunikationsleden.

*Jernvägsanläggningen inom Medelpad mellan Sundsvall
och Torpshammar* har under året fortgått och
kontrollerats å Statens vägnar genom särskildt
förordnad ingenjör.

Kanalen och svängbron vid Hernösand har ej föran-
ledt annan anmärkning, än att stensättningen
å kanalbankdoseringarne erfordrar reparation.

*Väganläggningen från Jemtlands länegräns till lands-
vägen vid Krånge by* i Ramsele socken har fort-
gått och ej föranledt anmärkning.

Vattenaftappningsarbeten i Vesternorrland.

Utdikningen vid Ubergs by i Skorpeds socken be-
fanns vid inspektionen fullbordad och
afsynades.

D:o vid Ede och Kjalstads byar i Stöde socken
var likaledes färdig och kunde godkännas.

D:o vid Granlo och Söderhulie byar i Se-
långers socken var nära färdig 1872 och
kunde nu afsynas och godkännas.

D:o vid Östra Eldsmarks by i Arnäs socken,
fullbordad.

D:o vid Godmarks by i Grundsunda socken;
endast några rensningar erfordras i af-
loppskanalerna.

D:o vid Norrby i Täsjö socken afvensom vid
Roknäs by i samma socken voro i viss
mån bearbetade; men vid Storselets by
hade ingen fortsättning af arbetet skett.

Sänkning af Kornsjön samt myrutdikningen vid Sun-
nansjö och Bjälsta byar i Nätra socken hafva ända-
målsenligt fortgått.

Utdikningen vid Utviks by i Nora socken är endast
i ringa mån fortsatt under året.

D:o vid Sunnansjö by i Fjällsjö socken har
under året med kraft bedrifvits.

D:o vid Holmstrands by afvensom vid Ödens
by, båda i Helgums socken, hafva afven-
ledes fortgått med nit och drift.

D:o vid Lilltersjö by i Ramsele socken är
påbörjad, men af misstag hade en hufvud-
afloppsgraf utstakats orätt.

*) Denna farled tillhör både Vesternorrlands och Jemtlands län, hufvudsakligen
dock det sistnämnda.

Underhållet af förut verkställda utdikningar har blifvit kontrolleradt:

vid Johannesbergs by i Skorpedes socken,
 » Djupsjön m. m. i samma socken, samt
 » Frösts by i Alnö socken; och äro, der så erfordrats, föreskrifter till jordegarna meddelade rörande underhållets bestridande.

I Jemtlands län.

Underhållet af Carl Johans-vägen, från byn Staa i Åhre socken öfver fjällen till riksgränsen. Åtskilliga anmärkningar rörande erforderliga nödiga reparationer å broar m. m. förekommo vid inspektionen.

Vattenaftappningsarbeten.

Sänkning af Flåsjön i Alanässets socken; interessenterne hafva fått afsluta arbetet mot att återbetala en del af erhållet statsbidrag.

Utdikningarna vid Öfre Hallens by i Hallens socken och vid Bräcke by i Bräcke socken äro fullbordade och hafva afsynats.

D:o vid Gisselås by, vid Gåxsjö by och vid Yxskaftekälens by, i Hammerdals socken, hafva under året blifvit fortsatta; hvaremot utdikningen vid Störåsens by i samma socken icke fortgått.

D:o vid Rastelfvens och Sandvikens byar i Fölinge socken hafva blott i ringare mån blifvit fortsatta.

Sjösänkning och myrutdikning vid Stångvikens samt Stora och Lilla Holmsjöns byar i nyssnämnde socken har under året påbörjats.

Myrutdikningen vid Kalmar i Sunne socken befanns vid årsinspektionen fullbordad; och

Utdikningen samt sjöaftappningen vid Svedje by i samma socken befanns äfven nära färdig, men afsyningsbetyg kunde ännu icke meddelas.

Myrutdikning vid Kläppe i Kyrkås socken är påbörjad och fortgår.

D:o vid Tands by i Lockne socken är äfvenledes lagd under arbete och fortsättes.

Underhållet af förut verkställda utdikningar har blifvit kontrolleradt:

vid Östra Munkflohögens by i Häggenäs socken, hvar-est förekom anledning till flere och betydligare anmärkningar;

» Fölinge och Thorsnäs i Fölinge socken, der endast smärre brister observerades; samt

» Slätte, Bodals m. fl. byar i Brunflo socken, som blott gaf anledning till några små anmärkningar, hvilka meddelats jordegarna för rätttelsers vidtagande.

I Gefleborgs län

hafva kontrollbesigtningar verkstälts 1873:

rörande underhållet af Gefle—Dala jernväg och de derå verkställde flera värdefulla förbättringsarbeten; å Söderhamn—Bollnäs kommunikationsled, bestående af dels jernbanor dels vattenleder, som ändamålsenligt vidmakthållits;

å Hudiksvalls jernbana, emellan stadens hamn och Forsa vattendrag; anmärkning förekom vid inspektionen angående bristande underhåll å en viadukt;

kanalen och slussarne mellan Forsa och sjön Dellen, som är anlagd af enskild person utan statsunderstöd, kontrolleras likväl i afseende å underhållet genom Styrelsens försorg; farleden är begagnbar, men skäl till anmärkningar vid underhållet förekommo;

jernvägsanläggning, utan statslåneunderstöd, i fortsättning med Hudiksvalls jernbana från Forsa till Näsvisen vid sjön Dellen är under arbete, och befanns, med tillhörande broanläggningar, verkställas på ändamålsenligt sätt;

Sundsvall—Torpsammars jernbane-anläggning, som undfått statslånebidrag, har i betydlig mån och på tillfredsställande sätt under året fortskridit;

vägomläggningsarbetet på sträckningen från Hudiksvall till Ljusdal, förbi åtskilliga branta backar, har såsom fullbordadt kunnat under året godkännas; omläggning förbi flere branta backar mellan Jerfsö och Färila kyrkobyar hafva fortgått ändamålsenligt.

För frostafljednings ernående hafva utdikningsarbeten, som fortgått, blifvit kontrollerade: vid åtskilliga byar inom Ytter Hogdals socken, hvilka blifvit såsom fullbordade godkände;

utdikningen af Brödmyren och sjön Myggåsen i Hanebo socken fortsattes;

sänkningen af Hemsjön och utdikningen af Hemmyren i Loos socken har fullbordats och blifvit godkänd;

sänkningen af Hallsta-ån i Tuna och Högs socknar är nära fullbordad och endast rensning erfordras; utdikningen vid Sjöbo m. fl. byar i Ljusdals socken har fortskridit i betydlig mån;

utgräfningen för reglering af Syltbäckens vatten i Ofvansjö socken har fortgått med omsorg och nit; upprensningen af Ängasjöns utlopp i Enångers socken har äfven blifvit fördelaktigt bedömd af inspektionsförrättaren;

utdikningarne vid Kallmyrs och Ygsby byar i Färila socken befunnos deremot högst ringa bearbetade.

I Upsala län

hafva följande anläggningar blifvit under året inspekterade, nemligen:

Farleden på Örsunds å samt tillhörande lilla hamn och lastkaj, som med tillgängliga medel underhållits;

Farleden till Upsala, genom Almareståke, Ericssund samt uppefter Upsala å t. o. m. hamnen vid Upsala, hvilken farled befunnits vederbörligen rensad och underhållen;

Farleden på Enköpings å med hamnbassin vid staden har underhållits medelst muddring; men djupet befanns på åtskilliga ställen något för knappt; Bron öfver Sagån med dit anlagda landsvägsdelar, som numera skola underhållas genom häradsmenighet, tycktes visserligen vara i saknad af vård och tillsyn; men skäl till anmärkning mot byggnadens bestånd förekom dock ej.

I Stockholms län.

Vid de koncessionerade jernvägsanläggningarne, dels från vestra stambanan till Nynäs, dels ock från Rosersbergs station, på norra stambanan, till Lindberga gästgifvaregård, har ingen början af koncessionernes innehafvare blifvit under året gjord.

Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernvägsbyggnad, som genom särskildt i nåder förordnad ingenjör

kontrolleras, har fortgått så, att 6 $\frac{1}{2}$ mil banvall å den 18 mil långa linien blifvit fullt planerad till November 1873.

Kanalen genom Dragets sund, i Stockholms södra skärgård — upptagen för flera år sedan på Statens bekostnad — är farbar för genomfart, men erfordrar åtskilligt underhåll, hvartill medel dock saknas; farleden har *ej* öfvertagits till underhåll af skärgårdsmenigheten.

Karlbergs kanal med tillhörande rörlig bro är anmärkningsfritt underhållen.

Farleden mellan Vermdön och Ingarön föranledde vid besigtningen *ej* någon anmärkning, icke heller underhållet af Kolströms rörliga bro.

Södertelge kanal med sluss och broar har blifvit vederbörligen underhållen under året.

Åkers kanal, sluss och floddam hafva visserligen icke saknat underhåll, men åtskilliga annu behöfliga rensningar anmärktes till utförande i en snar framtid.

Vaddö kanal, bro och öfrige anläggningar voro vederbörligen underhållne.

Sänkningen af sjön Magelungen och torrläggningen af Brännkyrka sjö, i Brännkyrka socken af Stockholms län, har under året blifvit fortsatt för att till hösten 1874 fullbordas.

Inom Mellersta Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet

hafva följande äldre anläggningar äfvensom fortgången af nya arbetsföretag genom inspektioner blifvit under året kontrollerade, nemligen:

Vessman—Barkens lokomotiv-jernbana, mellan Smedjebacken vid sjön Norra Barken och Ludvika vid sjön Vessman, har underhållits i farbart skick.

Norbergs lokomotiv-jernbana, mellan Norbergs gruffält och Engelsbergs lastplats, är likaledes hållen vid makt; men plan för dess ombyggnad med bredare spår är i nåder gillad.

Örebro—Arboga—Köpings jernväg med bibana till Nora har vederbörligen underhållits.

Nora—Karlskoga utan statsunderstöd utförda jernvägsanläggning har under året efter verkställd besigtning blifvit öppnad för allmän trafik.

Vikern—Möckelns jernväg (smalspårig) har under året trafikerats medan ballastning verkstälts, men har ännu icke varit upplåten för allmän trafik med ordinarie bantåg.

Frövi—Ludvika jernvägsanläggning har fortskridit så till vida, att allmän trafik öppnats ända till Grängesberg, och förlängd arbetstid är nådigt medgifven för den återstående delens fullbordande till Ludvika.

De små hästjernbanorna inom Filipstads bergslag, mellan sjöarne Långban och Yngen och mellan Saxen och Yngen, äro för trafiken underhållna.

Strömsholms kanal- och slussverk är, såsom vanligt, underhållet utmärkt väl.

Hjelmare kanal- och slussverk befinnes i fullt komplett skick och väl underhållet.

Farleden på Arboga å, mellan Arboga stad och sjön Mälaren. Ingen anledning till anmärkning föredde sig vid inspektionen.

Farleden på Timselven med sluss vid Knappforsen visade ingen förändring sedan 1872 års besigtning.

Hamnen vid Askersund. Lastplanen bakom kajen hade sjunkit, men iståndsattes med grusfyllning.

Broarne öfver stora och lilla Hammarsunden. Den öfver lilla sundet anlagda bron var i utmärkt godt skick; men södra landfästet å bron öfver stora sundet måste repareras.

Farleden genom Pålundet, mellan fasta landet och Mörkön, befanns noggrannt utprickad och egde tillbörligt vattendjup.

Hamnen vid Trosa, som å hamnarmen är utsatt för skärning af vågsqvalpet, måste repareras medelst en fots klapperstensfyllning.

Farleden till Nyköping genom Skansundet föredde ingen uppgrundning eller ändring i vattendjupet.

Eskilstuna kanal och slussar underhållas utmärkt väl.

Jernvägsanläggning utan statsbidrag från Finspång till Pålshoda station är på hela längden, $5\frac{4}{10}$ mil, fullt terrasserad och delvis belagd med skenor, äfvensom rörlig materiel är anskaffad.

D:o med statslån från Norbergs grufvor till Krylbo station har fortgått med vederbörlig omsorg.

Väg- och Vattenbyggnads-Styrelsens berättelse.

Jernvägsanläggningarne, utan statsbidrag, från Stripa grufvefält till Guldsmedshyttan och sjön Rossvälen samt från Guldsmedshyttan till Storå station å Frövi—Ludvika-banan hafva fortgått, och förstnämnda linie, ehuru icke fullt färdig, trafikerades med malm. Sistnämnda linie befanns nära fullbordad.

Östra Vermlands jernvägsanläggning, som verkställes utan statsbidrag, är påbörjad under hösten 1873, och komma till följd deraf, såsom i underd. berättelsen för 1872 anmärkts, de smärre gamla jernbanorna mellan Kristinehamn och Sjöändan, mellan sjöarne Yngen och Öjevettern, samt mellan Yngen och Långban att successivt indragas, emedan dessa riktningar ingå i den större nya jernvägsbyggnaden.

Flottbroarne öfver Dalelven vid Thorsång befunnos i fullgodt skick.

Flottningsrännan vid Gråda genom gamla kanalen begagnas numera endast obetydligt.

Kanal och sluss med bro emellan sjöarne Hörken ha under året blifvit erforderligen reparerade.

Grängesbergs lilla jernbana har på några punkter måst undanflyttas för den större Frövi—Ludvikabanans framdragande.

Vesterås hamn, som skadats å vågbrytaren genom is-skjutning, har blifvit reparerad.

Farleden på Köpings å har genom en betydligare muddring blifvit satt i fullständigt skick.

Vägarbeten.

Omläggningarne å landsvägen mellan Svärta bruk och Bogsta kyrka i Södermanland hafva betydligt fortskridit.

D:o från Nyköping till Svärta bruk äro endast påbörjade.

Väganläggningen mellan Stafre och Ringvalla i Vestmanland har blifvit fullbordad och afsynad.

Omläggningar å landsvägen inom Nora, Huddunge och Harbo socknar af Vestmanlands län äro påbörjade.

Aftappningsarbeten.

Utdikningen af Igeltjärnsmyren i Elfdals socken af St:ä Kopparbergs län har fortgått och är nära färdig.

Utdikningen af Mess- och Eliasmyrarne i Folkärna socken, af samma län, hafva fortgått.

D:o vid Storsveden, i samma socken och län, hafva afvenledes fortgått, men fullbordandet beror på att en sjösnänkning först varder verkställd för affalls ernående.

Sänknings- och Kärnsjöarne, afven belägna inom Folkärna socken, har blifvit till en del påbörjad och fortgår; och

Utdikningen af Gunsarfs- samt Rossbergsmysarne, inom Kopparbergs och Sundborns socknar har fortgått, så att nedre Rossbergsmysaren och en del af Gunsarfsmyren blifvit aftappade.

Slutligen upptages här i underdånighet, att den genom delar af *mellersta* och *vestra* distrikten under anläggning varande stora s. k. Bergslags-jernvägen från Falun till Göteborg — som utföres genom bolags försorg uti 3:ne afdelningar, nemligen:

1:a afdelningen Falun—Ludvika, hvartill statsunderstöd ej är meddeladt,

2:a afdelningen Ludvika—Kil, dertill 5 millioner kr. äro såsom statslån beviljade, och

3:e afdelningen Kil—Göteborg, utan statsbidrag — har påbörjats och fortgått med betydlig arbetsstyrka å 1:a och 2:a afdelningarne; och hafva dessa arbeten blifvit genom särskildt i nåder förordnad ingenjör flere gånger inspekterade, hvarom särskilda berättelser afgifvits.

Inom Östra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.

Inspektioner hafva blifvit verkställda år 1873 för kontroll å underhåll eller fortgång af följande anläggningar och företag inom detta distrikt, nemligen: Göta kanal- och slussverk med dertill hörande anläggningar, ifrån Mem vid Östersjön till Sjötorp vid sjön Venern. Ingenting synes efterlätas för att hålla denna äldre kommunikationsled i fullgodt skick.

Kinda kanal- och slussled har såsom nyligen fullbordad icke tagit i anspråk något större reparationsarbete.

Regleringsarbetet för bestämmandet af sjön Roxens vattenhöjd vid Göta kanal har underhållits anmärkningsfritt.

Farleden mellan Norrköpings hamn och Bråviken, 1 mil lång, är väl underhållen, och pågår muddring derstädes för bottenbreddens ökande från 100 till 150 fot. Derjemte är en kajbyggnad under utförande vid staden och betydlig muddring har verkställts vid stadens nya upplagsplatser midt emot Motala varf.

Skeppsdockan i Norrköping är i oklanderligt skick. Regleringsarbetet i Motala ström mellan Drag och Gryt strax ofvanom Norrköping fortgår enligt nådigst gillad plan, och äro ungefär $\frac{3}{4}$ af arbetet utförda.

Skeppsdockan vid Oskarshamn har blifvit förlängd 20 fot; men vid årsinspektionen anmärktes, att sättporten icke underhållits på fullt ändamålsenligt sätt.

Gamleby hamn och lastbrygga ha befunnits vara i väl underhållet skick.

Farleden till Mönsterås är väl underhållen, och pågå uppmuddringsarbeten för att så småningom gifva densamma 9 fots vattendjup.

Emot underhållet af hamnen i Kalmar och dervarande kajer har icke någonting varit att anmärka.

Upphållningsbadden vid Kalmar är underhållen utan anmärkning.

Hamnen vid Färjestaden på Öland är illa underhållen och båda hamnarne hafva genom ras tagit skada. Vattendjupet har ock börjat förminskas. Hamnegarne synas icke fästa afseende vid de af Distrikthefen vid inspektion meddelade föreskrifter i afseende på hamnens reparation, i följd hvaraf anmälan skett till Eders Kongl. Majt:s Befallningshafvande, för beifrande af saken.

I hamnen vid Röhälla å Öland har observerats, att sand visat benägenhet att indrifva; men några omfattande åtgärder till förekommande af denna olägenhet hafva ännu icke blifvit vidtagna.

Hamnbyggnadsarbetet vid Sandviken i Persnäs socken på Öland blef nära färdigt förra året i hvad angår vågbrytaren; men denne har sedermera under de starka vinterstormarne lidit betydliga skador.

På hamnarne som bilda inloppet till Vadstena hamn hafva förut anmärkta bristfälligheter blifvit under året till större delen afhjelpa, och emot

- underhållet för öfrigt har ingen anmärkning gjorts.
- Hamnen vid Hästholmen vid sjön Vettern är i godt skick, och pågår derstädes, till vinnande af större utrymme, uppförande af en lastkaj.
- Grenna hamnbyggnad är underhållen i anmärkningsfritt skick.
- Hamnbryggan vid Visingsborg å Visingsö i Vettern har, oaktadt den starka stormen på hösten 1872, icke lidit någon skada.
- Jönköpings hamn. Å hamnarmarne hafva några, såsom man hade anledning förmoda jemförelsevis lätt afhjelpa, bristfälligheter förmärkts, och så väl i yttre hamnen, som äfven i Munksjön, eller inre hamnen, hafva uppgrundningar delvis observerats. Sedermera hafva under orkanlik storm på våren detta år betydligare skador å yttre hamnens vågbrytare inträffat, hvilka påkallat omfattande, för närvarande pågående reparationer.
- Underhållet af hamnbyggnaden vid Hjo har, under afvaktan på de förändringar, som blifva behöfliga i anledning af Hjo—Stenstorps jernvägs nedledande till hamnen, icke varit så omfattande som sig bort.
- Mariestads hamns östra arm är i godt skick, men på den vestra hafva några mindre bristfälligheter anmärkts till afhjelpande.
- Hamnarmarne vid Lidköping hafva till följd af högt vattenstånd i Venern, 18 $\frac{1}{2}$ fot öfver slusströskeln vid Sjötorp, icke kunnat under året besigtigas.
- Kanalarbetet vid Gränsö nära Westervik är i det närmaste fullbordadt.
- Jernvägsanläggningen mellan Nässjö och Oskarshamn har pågått utefter större delen af linien. Bandelen mellan Nässjö och Eksjö är öppnad för rörelsen och den mellan Oskarshamn och Hultsfred var i det närmaste fullbordad.
- Jernvägen mellan Hjo och Stenstorps station på vestra stambanan har under året upplåtits för den allmänna rörelsen.
- Jernvägen Halsberg—Motala—Mjölby har äfven så till vida fullbordats, att regelbunden trafik derå kunnat öppnas.
- Jernvägsarbetet mellan Kalmar och Emmaboda station på Karlskrona—Wexjö jernväg har bedrifvits utefter hela sträckningen.
- Wadstena—Sunds jernvägsanläggning har fortgått utan deremot gjord anmärkning.
- Arbetet å jernvägen Stenstorp—Skara—Lidköping har fortgått utan afbrott.
- Den mellan Mariestad och Moholms station på vestra stambanan under byggnad varande jernväg nal-kades sin fullbordan.
- Omläggningen af vägen från Hälla gästgivaregård förbi Häggebo till Salfvedals gästgivaregård i Linköpings län har fortgått utan anmärkning.
- Omläggningen af allmänna landsvägen från Wimmerby genom Frödinge och Locknevi socknar i Kalmar län har blifvit fullbordad och efter afsyning godkänd.
- Vägomläggningen mellan Lofta kyrka och Öfverrums bruk i Kalmar län är i det närmaste fullbordad.
- Vägomläggningarne mellan Jönköping och Dröpsults gästgivaregård, mellan Hullaryds och Högstorps gästgivaregårdar, samt inom Korsberga socken i Östra härad, alla i Jönköpings län, hafva under året bearbetats i enlighet med nädigst gillade planer.
- Arbetet för upprensning af Applerums och Söderåkra åar i Thorsås och Söderåkra socknar af Södra Möre härad och Kalmar län har fullbordats.
- Sänkning af Tjuståsa, Sandhults och Skorpeterps sjöar i Stranda och Handbörds härad af Kalmar län har fullbordats.
- I och för afdikning af vattenskadad mark vid Tombo, Tokebo och Sporr sjö byar inom Åby socken af Kalmar län hafva omkring $\frac{2}{3}$ af derfor erforderliga arbeten blifvit utförda.
- Emot sättet hvarpå arbetet för sänkning af Grytsjön i Mörlunda socken af Kalmar län bedrifves har ingen anmärkning blifvit gjord.
- Arbetet för upprensning af vattendraget genom Kroxtorps m. fl. byar inom Fliseryds och Mönsterås socknar af Kalmar län har af okänd orsak under året icke bedrifvits, hvarom påminnelse gjorts hos arbetsdirektionen.

Torrläggningen af vattenskadad mark vid Tålebo, Nybo och Århult m. fl. byar i Alems socken af Kalmar län är ganska långt fortskriden och har redan visat god påföljd.

Utdikningen af Långebro mosse på Öland har under året afsynats och godkänts.

Sänkningen af Löfås-sjön i Ramqvilla socken af Jönköpings län hafva intressenterna genom nådiga brefvet den 20 Dec. 1872 blifvit frikallade från att fullborda, mot det att låneunderstödet 2,030 rdr återbetalades inom den 1 Juli 1873.

Utdikningen af Stockaryds göl i Stockaryds socken af Jönköpings län har så till vida fortskridit, att hufvudgrafven är upptagen och gölen till större delen sänkt.

Sänkningen af Lillåns vatten inom Trökörna socken af Skaraborgs län har, till följd af stark nederbörd, icke kunnat med någon kraft bedrifvas. Arbetet med utdikning af mader i Skelfvums och Sils socknar i Skaraborgs län är i det närmaste fullbordadt.

Inom Vestra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.

Af undertecknad Chef samt genom Distrikt-chefen och Distrikt-adjutanten hafva inspektioner för rättats å efterföljande äldre anläggningars underhåll och nya arbetens fortgång.

Underhållet af Wenersborgs hamn med yttre och inre vågbrytare äfvensom hamnkanalen intill sjön Vassbotten och den nya svängbron öfver samma kanal. De mer eller mindre allvarsamma skador, dessa anläggningar lidit under den svåra stormen i November 1872, voro vid besigtningstillfället antingen afhjelpade, eller förberedelser dertill gjorda.

I Karls graf jemte slussarne vid Brinkebergs kulle och kanalen dem emellan befanns allting vara i anmärkningsfritt skick.

Anläggningarne för segelfartens underlättande i Göta elf mellan Karls graf och bergkanalen vid Trollhättan befunnos vara i godt skick, och var kanalbolaget betänkt på att vid Stallbacka anlägga ytterligare en farled i och för sjöfartens underlättande.

Bergkanalen och de båda slusslederna vid Trollhättan voro i godt skick. Den gamla dragbron vid Trollhättan hade, till trafikens underlättande, blifvit ersatt af en svängbro.

Åkerströms och Ströms kanaler hafva under året icke tagit några större underhållsätgärder i anspråk.

Göteborgs hamn- och elfarbeten, som bland annat omfatta elfven från och med 600 fots afstånd nedanom Ströms kanal till och med Röda sten vid Klippan, befunnos vara i godt skick, och hade åtskilliga arbeten, såsom bortsprängning af några stengrund i elfven m. m., blifvit för sjöfartens underlättande utförda.

Upphållningsbädden vid Lindholmen på Hisingen var på ett godt och ändamålsenligt sätt icke allenast underhållen utan äfven förlängd inåt land.

Albrektssunds kanal hade vid verkställd besigtning befunnits vara i anmärkningsfritt skick.

Uddevalla hamnkanal med tillhörande anläggningar voro fortfarande i godt skick och gäfvo ej någon anledning till anmärkning.

Uddevalla—Wenersborg—Herrljunga jernväg, som till följd af bolagets penningebetryck icke kunnat nöjaktigt underhållas, var vid besigtningen dock i begagnbart skick.

Borås—Herrljunga jernväg var väl underhållen och i godt skick.

Dalslands kanal och slussanläggningen mellan sjöarne Östra och Vestra Silen befunnos vid derå anställda besigtningar vara i allmänhet i ett väl underhållet tillstånd, så att endast några obetydligare anmärkningar gjordes.

Seffle kanal och Byelfvens segelled, der slussen numera blifvit ombyggd till lika mått med de på Göta och Trollhätte kanaler, voro väl underhållna.

Forshaga kanal vid Klarelfven befanns vara i ett i allmänhet väl underhållet skick.

Hamnen vid Kristinehamn hade öfverallt det föreskrifna djupet, undantagandes vid öfversta elfkroken, der en uppgrundning af 1 till 1½ fot hade uppstått, men hvilket förhållande, till följd

af Venerns höga vattenstånd, icke medförde någon olägenhet.

Hamnkanalen och slussen vid Karlstad voro väl underhållna.

Hamnen vid Åmål höll fortfarande fullt djup.

Aspholms segelled i sjön Venern hade öfverallt, med undantag af en liten uppgrundning, fullt föreskrifvet djup.

Svängbron öfver Norselven mellan Malöga och Lillnors gästgivaregårdar var i godt stånd.

Ränkeseds jernväg, som icke vidare behöfver underhållas, befanns ännu i begagnbart skick.

Jernvägen vid Dejefors har under året underhållits väl.

Farleden på sjön Fryken egde vid inspektionstillfället, enligt undersökning, stadgadt vattendjup.

Kanalarbetet och slussbyggnaden vid Snäcke, mellan Ånimmen och Upperudssjön, har under året fortgått anmärkningsfritt.

Jernvägsbyggnaden emellan Ulricehamns stad och Vartofta station på södra stambanan har på behörigt sätt bedrifvits.

Strömstads hamns vattendjup visade sig vara något förminskadt, hvadan rensning alltså tarvas.

Hamnen och lastbryggan vid Tjufkil är numera genom fullbordad förbättring återförsatt i godt skick.

Landningsbryggan vid Kolhättans lilla hamn, för öfverfarten till Orust, var väl underhållen.

Härförutom har fortgången af nedantecknade vägarbeten och vattenaftappningar inom Vestra Distriktet blifvit genom besigtningar kontrollerade, nemligen:

I Wermlands län.

Vägomläggningen från bron öfver ån Slöan förbi Valnäs och Slottsbroundet till säteriet Karlberg har till större delen af sin längd blifvit under året bearbetad.

Utdikningen af Vestersjön och tjugofem små myrar i *Norra Finskoga kapell* har endast i ringa mån af intressenterne hittills vidgjorts.

Utdikningen af femtisex mindre myrar i *Södra Finskoga kapellförsamling* är deremot så nära färdig, att arbete endast återstår å tre myrar.

Myrutdikningen vid Öneby och Oleby i Fryksände socken har lidit afbrott derigenom, att ett ras inträffat i afloppskanalen.

Utdikningen af Backa-tjärn i Sunne socken har fortgått på ändamålsenligt sätt.

Utdikningen af Get-tjärn i Sunne socken är under året fullbordad.

I Göteborgs och Bohus län.

Vägomläggningarna inom Sörbygdens härad hafva ändamålsenligt pågått.

Omläggningen af Torps, Jernkiefs m. fl. backar inom Lane härad kunde vid besigtningen afsynas och godkännas.

I Elfsborgs län.

Vägomläggningarna mellan Hattefjälls och Åntorps gästgivaregårdar befunnos vid inspektionen fullbordade i enlighet med nådigst gillade planen samt godkändes.

Utdikningen af Starlanda mader, som bearbetats i flere år, har icke ännu hunnit fullbordas.

Sänkningen af Örsjön, Gårdsjön m. fl. sjöar i Ås och Redvägs härader, är deremot till större delen redan färdig.

Vägomläggningarna mellan Fåsteredssund och Strängsered hafva fullbordats på sträckningen till Frölunda bro och äro under arbete på fortsättningen till Qvarnå bro.

Sänkningen af sjöarne Kalfven och Fegen är, till följd af inträffade hinder och svårigheter, ännu icke fullbordad.

Inom Södra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.

De allmänna anläggningar eller under utförande varande arbeten, som dels genom undertecknad Chef, dels ock af Distrikt-chefen, äfvensom i viss mån af Distrikt-adjutanten, under år 1873 inspekterats inom detta distrikt äro följande:

Hamnen vid Kongsbacka, som icke tagit något synnerligt underhållsarbete i anspråk, eger vid medelvattenstånd 7 fots djup.

Hamnen vid Warberg visade sig vid inspektionen vara väl underhållen.

Hamnen vid Falkenberg har underhållits medelst muddring och reparation af dragvägmuren,

- hvilken vid högt vattenflöde i ån skadats genom utskärning.
- Hamnbyggnaden vid Busören å Hallands kust har tagit någon skada deraf, att sjömask angripit trävirket i kistorna.
- Hamnen vid Halmstad är väl underhållen. Östra hamnarmen har blifvit försedd med en låg sten-fyllning af 1176 fots längd, hvaraf 684 fot under året verkstälts.
- Hamnen vid Engelholm jemte farleden på Rönne å hafva befunnits i ett väl underhållet skick.
- Den vid Vikens fiskläge anlagda hamn har under året icke kräft andra underhållsarbeten än muddring.
- Helsingborgs hamn, der storartade utvidgningsarbeten pågå, har derutöfver endast tagit i anspråk några smärre underhållsåtgärder för de äldre anläggningarnes vidmakthållande.
- Hamnen vid Råå fiskläge är utmärkt väl bibehållen samt har fordrat ringa underhåll.
- Vid Landskrona hamn hafva endast mindre underhållsarbeten varit behöfliga.
- I Malmö hamn hafva betydliga utvidgningar och fördjupningar, som ännu icke hunnit fullt avslutas, under året verkstälts, och reparationsdockan befinnes i komplett skick.
- Ystads hamn, som under 1872 års svåra höststormar led stora skador, står till betydliga delar under ombyggnad.
- Hamnen vid Cimbrishamn, hvilken äfvenledes under nyssnämnde stormar betydligt skadades, har genom ihärdigt arbete blifvit i det närmaste istånd-satt och väsendtligt förstärkt.
- Underhåll af hamnbyggnaden vid Åhus jemte farleden derifrån upp till Kristianstad har vederbörligen ombesörjts.
- De å hamnbyggnaden vid Sölvesborg genom 1872 års höststorm förorsakade skador hafva numera blifvit fullt afhjelpa.
- Hamnen vid Karlshamn. Emot dess underhåll har ingen anledning till anmärkning förekommit.
- I Ronneby hamn och farleden på Rottne å äro erforderlige rensningar verkställda förmedelst muddring.
- Karlskrona handelshamn har icke erfordrat något underhåll, men utvidgningar äro vidtagna för att underlätta den genom Karlskrona—Wexjö jernvägsanläggning förväntade tillökning i varurörelse.
- Wisby hamn och vågbrytare. Arbetet för den senares förlängande och sammanbindning med land, hvartill Riksdagen anvisat anslag, har under året fullbordats; för underhållet af vågbrytarens äldre del har observerats, att stenkistorna måste emot sjön betäckas med stora stenblock.
- Slite hamnbryggas förlängning har under året fullbordats.
- Underhållet af jernvägarne mellan Landskrona och Eslöfs station på södra stambanan samt från Helsingborg till Billeberga station på Landskronabanen har blifvit anmärkningsfritt verkställt.
- Jernvägen mellan Ystad och Eslöf befinnes väl underhållen, och samma förhållande eger rum hvad jernbanorna mellan Wexjö och Alfvesta samt mellan Kristianstad och Hesselholm beträffar; dock bör anmärkas, att träbroarne å sistnämnde bana börjat något angripas af röta samt derfor erfordra reparation.
- Rebbelberga landsvägsbro i Kristianstads län, ombyggd med statsbidrag, bibehåller sig fortfarande i oförändradt skick.
- Bron vid Engelholm är väl underhållen.
- Långebro vid Kristianstad har under året icke erfordrat någon reparation af vigt.
- Bron öfver Ringsjöundet har underhållits oklanderligt.
- Å den rörliga delen af bron öfver Rörvikssund i Kronobergs län, som är afsedd att öppnas för fartyg, har uppstått svårighet att manövrera densamma; men när bron för öfrigt befinnes i godt skick, kan den rörliga delen efter alla anledningar lätt åter bringas i sitt esse, hvarom föreskrifter lemnats brodirektionen.
- Kanalen från Råppe jernvägsstation, mellan Alfvestad och Wexjö, till Helgasjön och vidare till Toftasjön är väl underhållen.
- Nyanlagda vägen från Wislanda jernvägsstation öfver Ljungby köping till sjön Bolmen, jemte hamn-

byggnaden vid nämnde sjö, är visserligen vidmakthållen, dock förete sig skäl till anmärkning emot det sätt hvarpå en del af de väghållnings-skyldige går tillväga vid vägunderhållets verkställande.

Jernvägsarbetena: a) mellan Halunstad och Torup, b) mellan Helsingborg och Hessleholm, c) mellan Lund och Trelleborg, d) mellan Malnö och Ystad med bibana till Anderslöf, e) mellan Kristianstad och Sölvesborg, f) mellan Karlshamn och Wislanda, samt g) mellan Karlskrona och Wexjö hafva under året bedrifvits med tillbörlig kraft och omsorg.

Inom Södra Väg- och Vattenbyggnads-distriktet hafva härförutom förrättats kontrollbesigtningar å nedantecknade vägomläggningar och vattenaftappingar, till hvilkas utförande statsunderstöd i nåder blifvit beviljade, nemligen:

I Kronobergs län.

Vägomläggningen mellan Wislanda jernvägsstation och Huseby bruk, hvilken är i det närmaste fullbordad.

Sänkningen af Örsjön i Virestads och Stenbrohults socknar, som fortgått utan anmärkning.

I Kristianstads län.

Vägomläggningen från Mala by förbi Bjernums gästgifvaregård till gränsen mot Kronobergs län.

Detta företag har under året fullbordats.

Sänkningen af Ifö sjö, som likaledes under året fullbordats.

I Blekinge län.

Vägomläggningen vid Nässjön mellan Hoby gästgifvaregård och Ronneby köping. Anmärkas måste, att arbetet härstädes icke bedrifvits med den kraft som vederbort.

Då, enligt gällande föreskrifter, underdåniga berättelser, rörande de årliga granskningar som af särskilda revisorer förrättas å redogörelserna för de genom bolags försorg utförda förnämligare kanal- eller jernvägsbyggnader, till Eders Kongl. Maj:t direkt af revisorerna afgifvas, så, och fastän dessa revisionsberättelser, sedan Eders Kongl. Maj:t behagat i nåder deraf taga kännedom, till Styrelsen öfverlemnas för

att i dess arkiv förvaras, har Styrelsen nu, likasom förut, ej ansett sig böra eller behöfva af dem göra några sammandrag till införande i denna underdåniga berättelse; så mycket mindre som Styrelsen icke har åliggande att kontrollera den ekonomiska eller finansiella förvaltningen vid anläggningarne, utan endast eger tillse och granska att och huru erforderliga underhållsarbeten verkställas.

Stockholm den 1 Juli 1874.

OTTO MODIG.

J. L. v. Sydow.

Gustaf Nerman.

